

ТЕХНОЛОГІЯ ВЕБ 2.0 ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Ткачук Г.В.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, galanet82@gmail.com

В статті проаналізовано найбільш перспективні соціальні сервіси Веб 2.0, використання яких дає змогу створити інформаційно-освітній простір. Обґрунтована доцільність використання того чи іншого сервісу та вказані основні можливості їх застосування в навчально-виховному процесі.

Ключові слова: *технологія Веб 2.0, мережні сервіси, веб-ресурси, Інтернет.*

Наявність великої кількості перспективних веб-технологій дає змогу педагогами вирішувати найрізноманітніші освітні завдання, серед яких доцільно виділити основне завдання – це створення інформаційно-освітнього простору. Однією з таких технологій є Веб 2.0 (Web 2.0) – друге покоління мережних сервісів, які на сьогодні є основою розвитку мережі Інтернет. Аналіз друкованих видань та веб-ресурсів [1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [9] свідчить про те, що використання цих технологій набуло широкого поширення серед працівників педагогічної освіти.

На відміну від попередніх технологій (Веб 1.0 – першого покоління мережних сервісів), використання технології Веб 2.0 дає змогу не лише переглядати веб-ресурси, а й завантажувати власні, здійснювати обмін цими ресурсами з іншими користувачами, діяти

спільно з метою накопичення корисних веб-ресурсів, брати участь в обговореннях та ін. [8].

В більшості випадків технології Веб 2.0 називають соціальними сервісами мережі Інтернет, оскільки їх використання зазвичай здійснюється спільно в межах відповідної групи користувачів. Групи користувачів можуть утворювати цілі мережні співтовариства, які об'єднують свої зусилля для досягнення відповідної мети. Прикладом такої групи може бути створення мережного співтовариства вчителів для спільного використання або створення освітніх веб-ресурсів. Наведений приклад вказує на те, що технологія Веб 2.0 може виступати як засіб створення інформаційно-освітнього простору.

Варто зауважити, що використання соціальних сервісів Веб 2.0 не є складним процесом, оскільки не вимагає знань мови програмування або умінь створювати html-сторінки. Простота і зручність використання соціальних сервісів Веб 2.0 дає змогу економити час і не витратити його на довгі пояснення технології функціонування веб-систем.

Аналіз основних соціальних сервісів мережі Інтернет [1] дає змогу дібрати ті сервіси, використання дає змогу створити інформаційно-освітнє середовище. Розглянемо детальніше призначення окремих соціальних сервісів, які можна використати в педагогічній практиці для створення інформаційно-освітнього простору.

Соціальні пошукові системи.

Ці системи дають змогу користувачам самим визначати, в якому напрямі вести пошук в мережі, які сайти потрібно переглядати перш за все, на які слова звертати більше уваги і яким чином подати знайдені матеріали. На основі пошукових машин нового покоління

можна побудувати свої власні індивідуальні або колективні пошукові машини. Пошук можна адаптувати до визначеної тематики та до визначеної спільноти.

Найпростіший приклад соціального пошуку – персональна або групова пошукова система «Google».

Створення власного пошукового помічника в системі «Google» починається з визначення списку сайтів, які користувач вважає авторитетними джерелами інформаційних даних з тієї або іншої галузі знань. До цієї діяльності можна запрошувати інших користувачів і спільно налаштовувати пошук. Домашня сторінка пошукового помічника, крім рядка пошуку, включає профіль автора (засновника) і список заданих сайтів.

Системи збереження посилань.

Цей сервіс дає змогу зберігати посилання на потрібні веб-ресурси мережі Інтернет. Зареєструвавшись в системі збереження посилань, користувач може залишати в системі посилання на веб-сторінки, які його зацікавили. Зберігати посилання можна й за допомогою веб-оглядача, але використання систем збереження посилань соціальних сервісів має переваги, так як посилання на корисні веб-ресурси можна додавати до системи збереження посилань з будь-якого комп'ютера, який підключений до мережі Інтернет, тоді як зберігати посилання за допомогою веб-оглядача потрібно з особистого комп'ютера, за яким користувач постійно працює. Відповідно здійснити перехід за потрібним посиланням можна з будь-якого комп'ютера, який підключений до мережі Інтернет, що дає змогу працювати в різних місцях без прив'язки до конкретного місця.

Системи створення веб-журналів.

Веб-журнал (блог) – це сайт, основний зміст якого постійно оновлюється новими записами, які можуть містити символічні, графічні, звукові та відео дані, і відображається у хронологічному порядку [6].

Кожен запис у веб-журналі має тему, зміст (текстові, графічні, звукові, відео дані), дату і час публікації. До кожного запису можуть додаватися коментарі інших людей, що забезпечує дискусію з приводу тієї чи іншої теми.

Веб-журнал може складатися з декількох тематичних розділів, які містять записи відповідно до його тематики. Наприклад, «Матеріали до уроків» – тут вчитель може розміщувати власні розробки до уроків за темами, «Завдання для учнів» – в цьому розділі учні можуть читати і виконувати завдання, «Зразки виконаних робіт» або «Приклади» – сюди вчитель може розміщувати найкращі роботи своїх учнів і т.д.

Веб-журнал можна використовувати як засіб подання навчального матеріалу. Наприклад, у веб-журналі можна опублікувати матеріали курсу навчальної дисципліни. Відповідно, цей курс може містити практичні роботи, завдання для самостійного виконання, доповнені посиланнями на освітні веб-ресурси, які необхідно переглянути. Крім того, у веб-журналі можна описувати події кожного дня, кожного заняття, кожного освітнього заходу, розклад занять, активних та пасивних учасників навчального процесу, цікаві матеріали для роздумів і т.д.

Для студентів ведення власного веб-журналу може слугувати основою для подальшого самоаналізу. Кожного разу, повертаючись до своєї роботи, студент переосмислює і аналізує свої записи, що сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу. Аналізуючи веб-журнали,

студенти отримують можливість вносити корективи в процес навчання, публікувати відповідні думки і демонструвати своє розуміння відповідного навчального матеріалу [9].

Веб-журнали можна класифікувати за такими ознаками (рис.1):

За автором/авторами:

Особистий (приватний). Веб-журнал ведеться від імені однієї особи. Наприклад, автором веб-журналу є викладач. На сторінках такого веб-журналу можуть бути подані програма курсу, дидактичні матеріали курсу, домашнє завдання, або опис власного життя, міркування стосовно питань освіти, дискусії. Викладач може задавати запитання студентам, а студенти відповідати, додаючи нові коментарі.

Рис.1. Класифікація веб-журналів

Автором веб-журналу може бути студент. Він публікує власні розробки, реферати, короткі статті або результати виконаної

практичної роботи. Веб-журнал цього типу може використовуватися як журнал для письмових завдань.

«Прозорий» веб-журнал – ведеться від імені невідомої особи.

Колективний веб-журнал – ведеться групою осіб за правилами, визначеними автором веб-журналу. Наприклад, авторами веб-журналу є викладач і студенти. В такому випадку студенти мають більше можливостей, що стимулює їх навчальну діяльність. Цей тип веб-журналу може використовуватись як форум.

Корпоративний веб-журнал – ведеться працівниками однієї організації. Наприклад, авторами веб-журналу можуть бути викладачі одного ВПНЗ або вчителі однієї школи. Оскільки веб-журнал може мати декілька підрозділів, відповідно вести кожен з них може окремий учасник. Підрозділ «Інформатика» веде вчитель інформатики, підрозділ «Математика» – вчитель математики і т.д. Використання такого веб-журналу є дуже зручним для учнів, оскільки всі навчальні матеріали та завдання зосереджені за однією адресою.

За типом інформаційних даних:

Текстовий веб-журнал. Використовується для опису власних думок, вражень або теоретичних положень своєї дисципліни і т.д.

Графічний веб-журнал – основні інформаційні дані – графічні (малюнки, фотографії, схеми, діаграми, презентації і т.д.). Наприклад, даний тип веб-журналу можна використати для збереження графічних зображень, які потрібні для виконання практичної роботи, або для публікації фотографій класу чи окремих учнів (веб-журнал як дошка пошани).

Звуковий веб-журнал – основні інформаційні дані – звукові. Цей тип веб-журналу може містити не лише музичні записи, але й записи

проведених уроків чи лекцій, практичних занять та інші навчальні звукові матеріали.

Відеожурнал – основні інформаційні дані – відеозаписи. Цей веб-журнал може містити різноманітні навчальні відеоматеріали – відеоролики чи відеосюжети. Наприклад, відеофрагменти найкращих уроків для навчання майбутніх вчителів інформатики або розміщувати найкращі відповіді студентів, приклад розв’язування задачі чи проведення лабораторного дослідження і т.д.

Комбінований веб-журнал – сукупність різних видів інформаційних даних – текстових, графічних, звукових, відеоданих. Такий тип веб-журналу є найпоширенішим.

За змістом:

Авторський веб-журнал – публікації належать автору веб-журналу.

Моніторинговий веб-журнал – публікації інших авторів. Автор публікує розробки інших авторів за їх згодою.

Веб-журнал цитування – розміщуються цитати з інших веб-журналів. Викладач може робити збірку таких цитат і висловлювати свою власну позицію щодо тієї чи іншої думки, стимулювати обговорення різних повідомлень серед студентів і т.д.

За технічною основою:

Використання власної веб-платформи – для створення такого веб-журналу необхідно знайти веб-сервер, який надає хостинг (зазвичай, безкоштовний), встановити на ньому відповідне програмне забезпечення і оформити веб-журнал.

Використання веб-сервісу – для цього необхідно зареєструватись на відповідному веб-сервері, який надає можливість створення веб-журналів (Livejournal, Liveinternet і ін.).

Використання мобільного веб-журналу. Цей веб-журнал можна переглядати за допомогою портативних пристроїв чи мобільних телефонів. Для цього необхідно зареєструватись на веб-сервері, який надає можливість створення мобільних веб-журналів (Livejournal, moblog.україна).

За рівнем доступу:

Вільно доступний веб-журнал. Будь-хто може переглянути та додати власний коментар.

Обмежена доступність веб-журналу. Веб-журнал можуть переглядати лише ті користувачі, яких відмітив автор веб-журналу.

Системи вікі-енциклопедій.

Вікі-енциклопедія — це сайт довідкового характеру, наповнення якого здійснюється спільними зусиллями великої кількості учасників. Сайт функціонує за спеціальною технологією, яка називається «вікі» (від гавайського «wiki-wiki» означає «швидко») [5].

Використання вікі-енциклопедії в навчальному процесі дає змогу створити єдину платформу для надання енциклопедичних відомостей з певної галузі знань; активізувати використання та створення освітніх веб-ресурсів; організувати індивідуальну або групову роботу студентів; глибше вивчити потрібну галузь знань; скоротити час навчання і підвищити рівень підготовки студентів; підвищити ефективність навчання студентів.

Навчальний ефект вікі-енциклопедії досягається також завдяки дидактичним принципам подання матеріалу, що реалізуються відповідними особливостями гіпертексту. Наприклад, можливість поєднання матеріалів різних довідникових та енциклопедичних видань в одній статті забезпечує принцип полілогу. Різні трактування одного і того ж поняття у різних довідниках, різних авторів можна

зв'язати гіпертекстовими посиланнями. Ці зіставлення доповнюють одне одного, поглиблюють розуміння понять, підштовхують студента до самостійного порівняння та осмислення матеріалу.

Отже, використання соціальних сервісів Веб 2.0 можна ефективно впроваджувати в навчальний процес та створювати інформаційно-освітнє середовище, однак використання одного окремого сервісу для цього, як правило, недостатньо. Тому, потрібно комплексно використовувати соціальні сервіси технології Веб 2.0, щоб досягнути бажаного ефекту від процесу навчання та розширити межі навчального середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балик Н.Р. Використання соціальних сервісів WEB 2.0 в галузі вузівської та післявузівської педагогічної освіти з інформатики / Наукові записки Тернопільського нац.пед.у-ту ім.В.Гнатюка. Серія: Педагогіка. – 2008. – №7. – С.88-90.

2. Дягло Н.В. Вікі-технології у сучасній освіті // Вісник Чернігівського держ. пед. ун-ту імені Т.Г.Шевченка. – Чернігів. – 2008. – Вип.58. – С.86-90.

3. Забарна А.П. Використання мережевих щоденників (блогів) у навчально-виховному процесі школи // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2008. – №5 (17). – С.45-49.

4. Иванченко Д.А. Перспективы применения блог-технологий в Интернет-обучении // Информатика и образование. – 2007. – №2.– с.120-122.

5. Кулик Е.Ю., Патаракин Е.Д. (28 января 2006). WikiWiki в организации ученого процесса [WWW документ]. <http://heap.altlinux.org/pereslav12006/kulik/abstract.html> (9 березня 2009).

6. Патаракин Е.Д. Социальные сервисы Веб 2.0 в помощь учителю: Уч.-метод. пособие. – Изд. 2-е, испр. – М.: Интуит.ру, 2007. – 67 с.

7. Стеценко Г.В. Педагогічний потенціал вікі-енциклопедії та її використання в навчально-виховному процесі // Наукові записки Тернопільського держ. пед. ун-ту імені В.Гнатюка. Серія: Педагогіка. – Тернопіль, 2008. – №7. – С.53-57.

8. O'Reilly, T. (2005, September 30) What Is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software [WWW document]. URL <http://www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-web-0.html>. (7 березня 2009).

9. Richard E. Ferdig, Kaye D. Trammell (2004, February). Content Delivery in the «Blogsphere» [WWW document]. URL <http://www.thejournal.com/articles/16626> (12 травня 2008).